

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . 5— "
četrt leta . . . 2-50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Na naslov c. kr. državnega pravdnistva.

C. kr. državnemu pravdnistvu naznanjamo, da pozivlja „Slovenec“, politički list za slovenski narod, ki ga tiska „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani, ki mu je izdajatelj dr. Ignacij Žitnik, odgovorni urednik pa Ivan Štefe, v svoji 75. številki dne 1. t. m. zopet na bojkot proti „Učiteljski tiskarni“, proti „Zvončku“, „Popotniku“, „Domačemu ognjišču“, „Slovenskemu Ilustrovanemu Tedniku“, „Učiteljskemu Tovarisu“ ter proti knjigam in tiskovinam, ki jih tiska imenovana tiskarna. — Sporočamo slavnemu c. kr. državnemu pravdnistvu, da je tako dejanje kaznjivo po § 302. kaz. zak.

Iz Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev.

V 9. številki Učiteljskega Tovarisa z dne 3. marca t. l. smo objavili, da se vrši letošnja XXIII. glavna skupščina Zaveze v dneh 3., 4. 5. junija v Trstu. Ker pa binkoštno soboto ni pouka prosti dan, popravljamo dotično obvestilo v toliko, da se bo vršila glavna skupščina

dne 4., 5. in 6. junija.

Ker čas hiti, zato prosimo, da se nam prijavijo čimprej predlogi in referati, prav zanesljivo pa do 15. aprila t. l.

Delegata je izvolilo:

I. Savinjsko učiteljsko društvo.

1. Anton Farčnik, nadučitelj, Polzela.
2. Fran Košir, učitelj v št. Juriju ob Taboru.

Tovariše predsednike Zaveznih društev prosimo, da se točno ravna po razglasu, ki je bil prijavljen v 9. številki Učit. Tovarisa dne 3. marca t. l.

Vodstvo Zaveze

L. Jelenc.

Z lopovščinami še vedno nadaljujejo.

Bojkot „Učiteljski tiskarni“, bojkot našim tiskovinam, knjigam, društvom, zavodom — bojkot vsemu, kar je učiteljskega! — Tako hropé neprenehoma trebušni glasovi iz Črnega grabna naših novodobnih rokovnjačev, ki jih pošiljajo stroji „Katoliške tiskarne“ potem „Slovenca“ v svet.

Ponavljamo: Take divje gonje, take lopovščine še ne pomni naša javnost! — Učiteljstvo hočejo izstradati — dokaz temu smrt tovariša Slavka Cepudra; naša podjetja hočejo uničiti — dokaz temu „Slovenec“ z dne 4. t. m.

Še ob nemškutarsko-vladnem pritisku v 70. letih ni bilo takega nasilja; danes, v prosvetljenem veku, vihte sekro krvniki-sleparji s škapulirjem okrog vratu, s pohotnostjo in požrešnostjo v krvi; tudi glede najzanimivejših, najpodležjih, najumazanejših sredstev v boju za krmiljenje svoje nenasitne samogoltnosti hočejo imeti prvenstvo. Bodi jim! Naša skrb bo, da jih zgodovina ne pozabi!

Provocirali so boj — mi se ga ne bojimo!

Tako jih bomo klestili, da bodo odsakovali! Ker nas nihče ne brani, se bomo pa sami! Alimorda misli kak klerikalni uskok, da nas vrže ob tla stako lahkoto, kakor je padla pod njegovo pohotnostjo uboga služkinja?

Ako misli tako, se krvavo moti!

Za zgled, v kakem tonu govore z nami, hočemo nabrati nekatere psovke, ki so jih gospodje iz „Katoliške tiskarne“ v „Slovenec“ in „Domačemu ognjišču“ povili v venec: Brezverska šola — brezversko učiteljstvo — učiteljska korumpiranamasa — napredna zalega, katere žitje in bitje je obrnjeno samo na žep — podleži — liberalna učiteljska banda — diabolčni sebičnejši — samogoltni — brezvestni izkoriščevalci — prodane duše — zalega, ki jo gonijo najnižje želodčne sile — liberalna učiteljska tolpa — politički bebeci — mlečnozobi učiteljski pobje! — Demoralizirano učiteljstvo — banda učiteljstva — učiteljstvo je zoprno slovenskemu ljudstvu, kakor so mu zoprni cigani, kiso tudi brezdomovinci, dasi malo boljše vrste, kakor pa brezdomovinski liberalni učitelji — ti ničvrednejši — podle duše — gnoj, lump, falot, tat, ki krade deželni denar, cigan, šuft, baraba, trot itd.

Človeku se obrača želodec, ko vidi, s kako slastjo brbajo prasci po blatu! In taki ljudje pravijo, da govore v imenu svete vere, svete cerkve! Bogoskrunstvo! Škandal! Sramota! Fej!

Ali res ni med njimi človeka, ki bi v imenu javne morale napravil tem lopovščinam konec?

Zob za zob — to je naše načelo v tem boju! To smo že enkrat povedali, povemo pa še danes, da se ne bodo držali kot mila Jera in nas prosili potom tretje osebe, naj jim prizanašamo in ne odkrivamo škandalov, ki utegnejo zatemniti slavo znanih rdečih bukvic!

Z vso gotovostjo trdimo to-le: V soboto, dne 8. t. m., bo „Slovenec“ zopet tako predrzen, da bo lagal in zavijal s spretnostjo takega človeka, ki ne pozna razločka med mojo in tvojo lastnino. Le naj! Mi se čisto nič ne bojimo! Ampak branili se bomo z vso silo, in prej se „Katoliška tiskarna“ pogrezne v zemljo, nego bomo mi odnehali v tem boju. Pravica in resnica je na naši strani. Vse je zdaj odvisno od njih; ako hočejo mir — dobro, ako ne — nam tudi vseč.

Upravljajo naj svoje delo tako, kakor se jim zdi, da je to boljše zanje — za skupnost in za posameznike. Naš bojni načrt je gotov in ga izražamo v kratkih besedah: **Zatrl niste spečih — ne boste nas bodečih!**

Zakaj jim je „Popotnik“ pust?

1. Zato, ker so nedovzetni sploh za kako resno stvar. 2. Zato, ker ni prepojen s politiko

in fanatizmom kakor „Slovenski Učitelj“. 3. Zato, ker so sami nesposobni, da bi pisali tako izboren pedagoški list, ki je eden najboljših na slovanskem jugu, in se jim zatorej sline cede po njem. — To naj velja našim Slovincem in onemu katehetu, ki je v „Slovenec“ zadnje čase zabavljaj in roval zoper „Popotnika“.

Že na četrtem avstrijskem katoliškem shodu, ki je bil leta 1896. v Solnogradu, so klerikalci zahtevali, da mora biti ljudska šola konfesionalna in cerkev mora pa imeti nadzorstvo nad ljudsko šolo. Klerikalcem se cede sline po tisti žalostni dobi, v kateri ljudski učitelj ni bil nič drugega kakor navadni mežnar. Na solnograškem katoliškem shodu se je tudi glede srednjih šol zahtevalo, da bodi veronauk obligaten pri maturi in da imej v komisiji zastopnik škofov glede vseh predmetov iste pravice kakor vsi drugi člani komisije in učenci slabega vedenja in nereligioznega mišljenja naj se od mature izključijo. Klerikalcem je na tem, da bi dobili brezpogojno moč, vpliv in poveljstvo v šoli, ker predobro vedo, da stranki, ki ima v rokah šolo, je zagotovljena bodočnost in obstanek. Upamo pa, da bo država že toliko previdna, da ne bo dala iz rok krasne stavbe nove šole, ki si jo je priborila z velikim trudom in katera je rodila že toliko dobrega sadu avstrijskim narodom.

Kakor na Koroškem,

tako menijo tudi pri nas klerikalci napraviti isto političko gonjo za ljudsko šolo. Na Koroškem so namreč klerikalci obljubili ljudstvu pri volitvah 6 let šolske obveznosti. Da bi svobodomiselnih strank pri volitvah ne podlegle, so se morale poslužiti istega demagoškega sredstva in so le na ta način tudi pozneje zmagale in morale tako predlagati in glasovati v tem šolskem vprašanju.

Kje so intriganti?

Ker je klerikalno časopisje sedaj utihnilo s podlim blatenjem v verskih vprašanjih zoper učiteljstvo, je to blatenje pričel zopet na rovaš posvetnega učiteljstva neki katehet. V „Slovenskem Učitelju“ piše namreč o reformi ljudske šole in blati slovensko napredno učiteljstvo, češ, da se z reformo ljudske šole zavzema za anarhistovsko šolo. Pogreva že stare stvari o Ferrerju, o revoluciji na Španskem in Portugalskem (posneto po „Slovenec“) ter vsa dejanja podtika stremljenjem naprednega učiteljstva. **To pišejo kateheti iz zlobnosti in namenoma, da klerikalni listi ponatiskujejo take zlobne vesti in hujskajo ljudstvo zoper posvetno učiteljstvo in šolo.** Klerikalna „Straža“, seveda, ker ji primanjkuje dopisov, ponatiskuje potem take stvari. — Mi že sedaj opozarjamo na vlogo intrigantov in jo bomo popolnoma razkrinkali, ker so se že precej daleč utihotapili v naše stvari in se zajedajo kakor klop.

Kdo piše v „Slovenca“ ščuvajoče vesti zoper učiteljstvo?

Mi se sicer nikdar ne vprašujemo, kdo piše, ampak vedno, kaj piše. Tudi se ne bi dotaknili tega vprašanja, če bi nam ne bilo prineseno samo. Ugleden Slovincar je prišel kar sam od sebe k nekemu našemu pristaši in izjavil sledeče: „Veš, govore, da jaz pišem v

„Slovenca“ one vesti zoper učiteljstvo. Pa to ni res! To piše vse katehet Č.“ — Koliko je na vesti sami resnice, smo mi jako previdni, ker tudi temu Slovincarju ne verjamemo — ničesar. Eno pa lahko pribijemo. To namreč, da je izvir vsemu hujskanju učiteljstva na medsebojni boj večinoma iskati med kateheti, ki igrajo vlogo intrigantov. Oni se vtičejo v vprašanja, pri katerih nimajo ničesar opraviti in ki jih nič ne brigajo ter hočejo napraviti prepir. Sejejo veter, a mi jim garantujemo, da bodo želi vihar. — Čeprav puščajemo posvetnjakom v Slovincarji navidezno vodstvo, so vendar pravi voditelji duhovniki, ker je duhovska nadoblast vsepovsod — klerikalni princip!

Kako je prišla „Katoliška tiskarna“ do šolskih tiskovin.

Dognano je, da je bil prenos šolskih tiskovin iz „Učiteljske tiskarne“ v „Katoliško tiskarno“ domenjen in organizovan. Smrdel je hotel vse Slovincarje le prehiteti, zato si je na tak način pridobil tiskovine iz naše tiskarne, a niso mu prinesle posebnih zaslug. Pojdite jih iskat med vse stanove in težko, da bi našli v dejanjih kje sebi enake. — Mi bi Smrdela pustili pri miru, če bi se sam ne obregnil ob naš list, nas pri tem ne bi natoleeval in ko bi nam ne očital dejanj, ki jih nismo storili. Prisilil nas je, da govorimo še jasneje o tej zadevi. Kako je prišel Karel Simon do šolskih tiskovin, to vemo! Če je pa to pošteno, da se odda tiskovine z zlobnim namenom, da napravi zavodu škodo, čeprav so bile tiskovine dobljene in plačane uradnim putem — to je drugo vprašanje. Eno pribijemo: da zamanj vrača Smrdel krivdo na Simona, ker on je opravljal korekturo pri ponatiskovanju šolskih tiskovin za „Katoliško tiskarno“. — Če ste skupaj delali, nosite tudi krivdo, ne pa, da jo zvrčate eden na drugega in se drug drugega denuncirate!

Katoliško!

Višek rokovnjaštva so napravili naši klerikalci s tem, da so poročali v nemške liste nesramno laž, da je „Učiteljska tiskarna“ ustavila vsa plačila in da stoji pred konkurzom. Tako podlih laži in tako gnusne škodoželjnosti so sposobni edinole naši slovenski klerikalci pod patronatom „Katoliške tiskarne“ in „Katoliške bukvarne“. Za svoje ljudi naj bi škof izdajal pastirski list, da bi jih odvažil lagati in slepariti ter poštenim ljudem krasti čast in poštenje po našem klerikalnem in celo po tujem — v tem slučaju nemškem — časopisju!

To naj oznanjuje kateheti otrokom v šoli, kako klerikalni veljaki kradejo čast in ugled poštenim ljudem, kako sami sleparijo, kako po krivem obrekujejo, kako sami greše zoper nečistost, da podpirajo tiste, ki izmikajo tiskovine, ki kažejo in škodujejo bližnjemu na lastnini. Te zglede naj porabijo kateheti v šoli pri razlaganju božjih resnic!

Posledice klerikalnih lopovščin.

Te dni so hodili po Ljubljani agenti, ki so povpraševali, če je res, da je „Učiteljska tiskarna“ v konkurzu, kakor so čitali v nemškem in klerikalnem časopisju. Pojasnilo se jim je, da so naši klerikalci namenoma dali v nemške in